

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 166/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s. r. o., Hurbanovo námestie 3, Bratislava, IČO 35 978 643, v mene ktorej koná JUDr. Peter Oravec, advokát, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Stk 3/2021 z 19. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 4 Stk 3/2021 z 19. októbra 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka žiada napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správneému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého rozsudku vyplýva, že 8. októbra 2019 bol sťažovateľke doručený rozkaz Okresného úradu Trnava (ďalej len „okresný úrad“) o uložení pokuty za správny delikt prevádzkovateľa vozidla z 2. októbra 2019, na základe ktorého okresný úrad v správnom konaní uložil sťažovateľke pokutu vo výške 150 eur za spáchanie správneho deliktu, ktorého sa mala dopustiť tým, že 1. júla 2017 užívala vymedzený úsek diaľnice D1 bez úhrady diaľničnej známky. Dňa 10. októbra 2019 sťažovateľka pokutu zaplatila. Následne doručila 15. októbra 2019 odpor proti rozkazu, ktorý okresný úrad rozhodnutím č. k. OU-TT-OCDPK-2019/034929

z 30. októbra 2019 (ďalej len „rozhodnutie okresného úradu“) odmietol. Sťažovateľka napadla rozhodnutie okresného úradu správnu žalobou, ktorá bola rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 S 1/2020-43 zo 7. apríla 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zamietnutá. Proti rozsudku podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, ktorú zamietol najvyšší správny súd 19. októbra 2022 napadnutým rozsudkom.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedla, že správny delikt sa mal údajne stať 1. júla 2017, pričom okresný úrad sa mal o jeho spáchaní dozvedieť až 27. augusta 2019 a rozkaz vydal až 2. októbra 2019. Sťažovateľka sa domnieva, že pokuta uložená okresným úradom po viac ako dvoch rokoch od spáchania správneho deliktu nebola uložená v primeranom čase, a to najmä vzhľadom na dôkaznú núdzu, do ktorej sa sťažovateľka v dôsledku časového odstupu dostala, ako aj vzhľadom na vysoké odborné, technické a finančné kapacity subjektov spolupracujúcich s okresným úradom, ktoré sa o správnom delikte museli dozvedieť už bezprostredne po jeho spáchaní.

4. Sťažovateľka nesúhlasí s názorom najvyššieho správneho súdu, že je bezpredmetné, kedy sa o spáchaní správneho deliktu dozvedela Národná diaľničná spoločnosť, resp. spoločnosť SkyToll, a. s., keďže až vedomosť okresného úradu má za následok plynutie subjektívnej lehoty vyplývajúcej z § 10a ods. 8 zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o diaľničnej známke“). Podľa sťažovateľky sa najvyšší správny súd s jej tvrdenou dôkaznou núdzou vysporiadal príliš formálne, keď zhodnotil, že k procesu dokazovania v danom prípade nedošlo, keďže sťažovateľka pokutu zaplatila, čím mala uznať spáchanie správneho deliktu.

5. Sťažovateľka tvrdí, že si svoje povinnosti dané zákonom snaží riadne a včas plniť, diaľničnú známku si pravidelne kupuje, avšak nevyklučuje, že v danom čase došlo k ľudskému pochybeniu a známku kúpenú nemala. Zároveň však zakúpenie diaľničnej známky nevie po takej dlhej dobe preukázať ani overiť. Sťažovateľka je toho názoru, že najvyšší správny súd sa nevysporiadal s jej argumentom o časovom odstupe pri oznámení správneho deliktu spoločnosťou SkyToll, a. s., okresnému úradu. Podľa sťažovateľky sa dá objektívne predpokladať, že automatický systém spoločnosti SkyToll, a. s., je primerane rýchly a oznamuje spáchanie správneho deliktu okresnému úradu okamžite. Okresný úrad sa mal preto dozvedieť o správnom delikte bezprostredne po jeho spáchaní.

6. V súvislosti so zaplatením pokuty sa sťažovateľka nestotožňuje s názorom najvyššieho správneho súdu a tvrdí, že zaplatenie pokuty nemôže zakladať legálnosť jej uloženia, ani potvrdzovať spáchanie správneho deliktu sťažovateľkou. Sťažovateľka v danej súvislosti uviedla, že pri správnych deliktoch v dôsledku neuplatnenia zásady „*reformatio in peius*“ by v prípade nezaplatenia pokuty riskovala, že jej okresný úrad uloží pokutu do výšky 5-násobku pôvodnej pokuty, čo prevyšuje akékoľvek správne medze spravodlivého trestania.

7. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší správny súd nepostupoval správne, keď zákonnosť uloženia pokuty vyhodnotil len čisto formálne a nezohľadnil, či okresný úrad postupoval bezodkladne a v primeranej lehote. Práve skutočnosť, že okresný úrad nepostupoval bezodkladne a v primeranej

lehote má mať podľa sťažovateľky za následok porušenie práv vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Sťažovateľka taktiež poukázala na zákon č. 198/2020 Z. z. novelizujúci zákon o diaľničnej známke, ktorým bola skrátaná lehota na uloženie pokuty za spáchanie správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona o diaľničnej známke, a to len na 60 dní, čo je 18-násobne kratšia objektívna doba než za predošlej úpravy. Rovnako bola vypustená subjektívna lehota na uloženie pokuty. Poukazujúc na čl. 50 ods. 6 ústavy, sťažovateľka uviedla, že krajský súd mal aplikovať na jej prípad danú právnu úpravu, keďže právna úprava účinná v čase vydania prvostupňového rozsudku bola pre ňu priaznivejšia. Sťažovateľka nesúhlasí s názorom najvyššieho správneho súdu, podľa ktorého čl. 50 ods. 6 ústavy na jej prípad nemožno aplikovať, keďže zákon č. 198/2020 Z. z. nadobudol účinnosť až po právoplatnosti rozkazu a navyše skrátenie lehoty na uloženie pokuty nie je skutočnosťou majúcou za následok zánik trestnosti. Sťažovateľka je toho názoru, že správne súdy pri rozhodovaní o žalobách na prieskum správnych rozhodnutí konajú v plnej jurisdikcii a majú aplikovať všetky právne inštitúty, ako majú aj správne orgány pri vydávaní preskúmaných správnych rozhodnutí, a preto sú povinné aplikovať vo vzťahu k preskúmaným právoplatným správnych rozhodnutiam čl. 50 ods. 6 ústavy.

9. Nadväzujúc na už uvedené, sťažovateľka zhodnotila, že najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom v spojení s rozsudkom krajského súdu zasiahol do jej ústavou garantovaných práv, pričom v danom prípade išlo o neprimeraný, neprípustný a ústavne neakceptovateľný zásah. Na základe uvedeného preto došlo k porušeniu čl. 46 ods. ústavy, čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Povinnosťou zaplatiť nezákonnú pokutu podľa sťažovateľky došlo aj k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Z ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka nesúhlasí už so samotným odmietnutím odporu okresným úradom z dôvodu zaplatenia uloženej pokuty pred jeho podaním. Sťažovateľka je presvedčená, že najvyšší správny súd mal napadnutým rozsudkom v podstate odobriť tvrdený nesprávny právny názor okresného úradu v rozhodnutí o odmietnutí odporu a následne krajského súdu, ktorý zamietol sťažovateľkinu správnu žalobu. Uvedené subjekty pri rozhodovaní nezohľadnili sťažovateľkinu dôkaznú núdzu spôsobenú časovým odstupom medzi spáchaním správneho deliktu a uložením pokuty. Sťažovateľka rovnako spochybňuje skutočnosť, že okresný úrad sa mal o spáchaní správneho deliktu dozvedieť až 2 roky po jeho spáchaní. Poukazuje pritom na automatický systém kontroly diaľničných známok spolupracujúceho subjektu. Najvyšší správny súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil tieto individuálne faktory a rozhodol prísne formálne, čím malo dôjsť k porušeniu čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavná sťažnosť sťažovateľky smeruje proti napadnutému rozsudku vydanému v systéme správneho súdnictva. V tomto kontexte je potrebné zdôrazniť, že správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších

podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 183/2021).

12. Vychádzajúc z uvedeného, bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v zmysle § 56 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) posúdiť, či požiadavky kladené na rozhodnutie najvyšší správny súd rešpektoval minimálne v takej miere, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či nie je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

13. Ústavný súd po dôkladnom rozbere obsahu napadnutého rozsudku konštatuje, že sťažovateľkine námietky uvedené v ústavnej sťažnosti sú obsahovo totožné s námietkami, ktoré sťažovateľka uviedla v kasačnej sťažnosti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu. Najvyšší správny súd v súvislosti so zaplatením pokuty v podstatnom uviedol, že sťažovateľka zaplatením pokuty akceptovala skutkové okolnosti tak, ako boli v rozkaze ustálené a preukazujúce naplnenie znakov príslušného správneho deliktu v skrátenej forme konania. Uhradenie pokuty totiž *ex lege* vedie k odmietnutiu odporu [§ 13 ods. 3 písm. b) zákona o diaľničnej známke]. Ústavný súd sa s týmto záverom najvyššieho správneho súdu v plnom rozsahu stotožňuje. Jednoznačný zákonný následok zaplatenia pokuty v podobe obligatórneho odmietnutia odporu nemohol u sťažovateľky vyvolať očakávania, že sa správny orgán bude jej námietkami vecne zaoberať. Ak sťažovateľka mienila konfrontovať vecnú správnosť rozkazu o uložení pokuty, mohla tento proces dosiahnuť výlučne spôsobom súladným so zákonom, teda podaním odporu bez zaplatenia pokuty. V tejto súvislosti nie je akceptovateľný ani sťažovateľkin argument, že zaplatila pokutu z dôvodu hrozby uloženia pokuty 5-násobne vyššej. Ak bola sťažovateľka presvedčená o správnosti svojich argumentov, výsledkom správneho konania nemohlo byť uloženie vyššej pokuty, ale, naopak, jej neuloženie.

14. Najvyšší správny súd v súvislosti s nosnou námietkou týkajúcou sa času, keď sa okresný úrad o uložení pokuty dozvedel, v podstatnom skonštatoval, že sťažovateľka v konaní o rozkaze nepodaním kvalifikovaného odporu (t. j. bez zaplatenia pokuty) zároveň nepreukázala argumenty dokazujúce tvrdenie, že sa okresný úrad mal dozvedieť o spáchaní správneho deliktu skôr, než vyplýva z administratívneho spisu. Zároveň uviedol, že jediným orgánom oprávneným rozhodovať o uložení rozkazu je okresný úrad. Ak na úseku správy a prevádzkovania diaľnic plnia určité úlohy aj tretie osoby (Národná diaľničná spoločnosť, resp. spoločnosť SkyToll, a. s.), nie je možné tieto subjekty stotožňovať s výkonom rozhodovacej právomoci. Týmto subjektom zákon nezveril právomoc rozhodovať o uložení pokút a je preto bezpredmetné, kedy sa o spáchaní pokuty tieto osoby dozvedeli. Tieto osoby navyše nie sú vnútorným subjektom okresného úradu, ale samostatnými právnickými osobami, ktoré štát poveril výkonom určitej činnosti na úseku správy diaľnic. Najvyšší správny súd v danej súvislosti uzavrel, že vzhľadom na nerozporovanie danej skutočnosti prostredníctvom podania kvalifikovaného odporu nevidel dôvod, prečo by dátum

oznámenia spáchania správneho deliktu okresnému úradu (t. j. 27. 8. 2019) nemal byť akceptovaný ako dátum začatia plynutia subjektívnej lehoty na uloženie pokuty za správny delikt.

15. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu dôkladne odpovedá na námietky sťažovateľky, logicky ich vyhodnocuje, pričom ústavný súd v tomto rozsudku nenachádza známky svojvôle či arbitrárnosti. Skutkové argumenty sťažovateľky sú jej hypotetickými úvahami, ktoré reálne nepreukázala, pričom priestor na ich preukázanie mala v riadnom správnom konaní, ku ktorému by došlo, keby nezaplatila uloženú pokutu a podala by kvalifikovaný odpor.

16. V súvislosti s tvrdeným porušením čl. 50 ods. 6 ústavy ústavný súd súhlasí so závermi najvyššieho správneho súdu, ktorý, poukazujúc na § 135 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, odobril postup krajského súdu, keďže pre rozhodnutie správneho orgánu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti orgánu verejnej správy. Novela zákona, ktorú sťažovateľka považuje za relevantnú, nadobudla účinnosť viac ako 8 mesiacov po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, pričom ani ona nezrušila trestnosť správneho deliktu, za ktorý bola sťažovateľka postihnutá. Rovnako sa nezmenila výška sankcie ani právna úprava, že úhrada pokuty vedie *ex lege* k odmietnutiu odporu. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že právne závery najvyššieho správneho súdu nie sú v rozpore s čl. 50 ods. 6 ústavy.

17. V súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd pripomína aj svoj už opakovane vyslovený právny názor, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, s ktorých porušením v príčinnej súvislosti sťažovateľka namieta aj porušenie ďalších svojich v ústavnej sťažnosti označených práv, nie je záruka, že rozhodnutie všeobecného súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka, resp. strany konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne konformný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. Ak to tak je, ústavný súd nemá dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí všeobecných súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (m. m. napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05, IV. ÚS 576/2018).

18. Zhrňujúc už uvedené, ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozsudkom neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

19. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K porušeniu týchto práv malo dôjsť v dôsledku dvojročného časového odstupu pri uložení pokuty za spáchanie správneho deliktu.

20. Ústavný súd pri namietanom porušení čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

21. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03).

22. Vzhľadom na to, že sťažovateľka doručila ústavnú sťažnosť v čase, keď bolo konanie ako celok právoplatne skončené (napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nadobudol právoplatnosť 15. decembra 2022), ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu